

Innhold

- 4** **Lønn for strevet?
– om tilrettelagt arbeid
for utviklingshemmede**
Av Terje Olsen
- 8** **Er en konstruktiv
debatt om tvant i
omsorgsarbeid mulig?**
Av Sølvi Linde
- 10** **Erfaringer etter 12 år
med spesialtransport
i Norge**
Av Gisle Solvoll
- 14** **Ensamhet**
Av Solveig Maarit Aalto
- 16** **ISP – individuelle
service planer**
Av Nina Iversen
- 18** **Overgang fra skole til
arbejde – vanskelig-
heder i processen –
hensyn som må tages**
Av Marianne Smedegaard

Tor Visnes. (Foto Helge Folkestad).

Boformer for utviklingshemmede

I forbindelse med at det i den siste tiden har vært meldinger i media om at personell som arbeider med utviklingshemmede – og særlig med dem som har en autismediagnose – er utsatt for skader i stort omfang som følge av vold fra beboere.

I kjølvannet av disse meldingene har nok en gang diskusjonen om boligens utforming og lokalisering dukket opp.

Det skal ikke mye fantasi til for å forstå at de har rett som hevder at trangboddhet er en negativ miljøfaktor som kan skape frustrasjon og aggresjon.

Likevel blir det alt for enkelt når boligens utforming blir fremholdt som hovedfaktoren – eller til og med den eneste faktoren – i forklaringen av hvorfor vold oppstår.

Professor Jan Tøssebro ved NTNU har en gang definert en bolig som «Et sted hvor du kan klø deg hvor du vil, når du vil».

Sagt på en annen måte, et fristed hvor menneskene kan være seg selv og gjøre hva de vil uten innsyn fra andre.

I vår kultur er dette en god definisjon.

Problemet for storsamfunnet er at enkelte har så spesielle måter å være seg selv på at det for andre kan være plagsomt eller skremmende eller støtende.

I slike tilfeller holder det ikke utelukkende å sette søkelyset på boligen som sådan. I slike tilfeller er uten tvil den viktigste faktoren personalet i boligens evne til å skape tid, rom og atmosfære.

Tid den enkelte har for seg selv.

Rom der den enkelte kan være for seg selv.

Atmosfære for at den enkelte virkelig får anledning til å være seg selv med sine følelser og særegenheter.

Dette krever mer enn gulv, tak og fire vegger uansett om de er plassert i et «bofelleskap» eller i «en vanlig bolig».

Dette krever kunnskap og erfaring. Utagerende adferd kan hindres – og det er det bare personalets kunnskap og erfaring som kan borge for.

Fokuserer man ensidig på boligen, flytter man fokus fra det som er det *egentlige* problemet.

tvi